

2021-09-02
S2021/06173 (delvis)

Socialdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag att göra en översyn av smittskyddsenheternas och smittskyddsläkarnas förutsättningar

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att göra en översyn av de regionala smittskyddsenheternas och smittskyddsläkarnas förutsättningar och kapacitet att genomföra sitt uppdrag som framgår av smittskyddslagen med syfte att möjliggöra en ökad effektivitet, samordning och likformighet i verksamheterna. Myndigheten ska särskilt se över smittskyddsenheternas och smittskyddsläkarnas personella resurser och kapacitet, organisation och struktur. Inom uppdraget ska de lärdomar som hittills kan dras från covid-19-pandemin beaktas.

I uppdraget ingår att

- Kartlägga de regionala smittskyddsenheternas och smittskyddsläkarnas dimensionering och organisering samt bedöma förutsättningarna för att genomföra uppdraget, såsom det framgår av smittskyddslagen och om dessa förutsättningar är likvärdiga över hela landet,
- analysera, eller sammanställa eventuella tidigare bedömningar, om en mer lokal placering av smittskyddsenheter, exempelvis på kommunnivå, skulle stärka smittskyddet på ett ändamålsenligt sätt,
- identifiera utvecklingsområden för samordning och samarbete med kommunal vård och omsorg samt på nationell nivå mellan de regionala smittskyddsenheterna,
- analysera och beakta de lärdomar som hittills kan dras från covid-19-pandemin och från hur smittskyddet är organiserat i relevanta grannländer, och

- vid behov lämna förslag på en utvecklad organisering, struktur och dimensionering med syfte att möjliggöra en ökad effektivitet, samordning och likformighet i verksamheterna.

Socialstyrelsen ska samverka med Folkhälsomyndigheten och andra relevanta myndigheter och bör föra dialog med Sveriges Kommuner och Regioner och andra aktörer som t.ex. utredningen Författningsberedskap inför framtida pandemier (S 2021:04) vid utförandet av uppdraget.

Socialstyrelsen ska senast den 30 november 2022 lämna en redovisning till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Socialstyrelsen får för uppdragets genomförande använda 500 000 kronor under 2021. Kostnaderna ska belasta utgiftsområdet 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 9 Civilt försvar – hälso- och sjukvård. Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet. Rekvisitionen ska lämnas senast den 1 december 2021. Medel som inte har förbrukats ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2022. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning lämnas till Kammarkollegiet. Rekvisition, återbetalning och redovisningar ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Närmare om uppdraget

Av smittskyddslagen framgår att Folkhälsomyndigheten ansvarar för samordning av smittskyddet på nationell nivå och ska ta de initiativ som krävs för att upprätthålla ett effektivt smittskydd. Folkhälsomyndigheten ska följa och vidareutveckla smittskyddet samt på nationell och internationell nivå följa och analysera det epidemiologiska läget.

Varje region ansvarar för att behövliga smittskyddsåtgärder vidtas inom regionens område, i den utsträckning annat inte följer av smittskyddslagen (2004:168), och i varje region ska det finnas en smittskyddsläkare. Smittskyddsläkaren har ett samlat ansvar för smittskyddsarbetet inom det område där han eller hon verkar. Smittskyddsensheterna och smittskyddsläkarna har således nyckelroll i det svenska smittskyddet. Av smittskyddslagen framgår att smittskyddsläkaren skall planera, organisera och leda smittskyddet och verka för effektivitet, samordning och likformighet.

Under covid-19-pandemin har smittskyddsläkarna och smittskyddsensheterna haft en central roll i att föreslå regionala råd och rekommendationer till

allmänheten inom sin region. De har också haft ett tungt ansvar för smittspårning och uppföljning av konstaterade fall. Arbetsbelastningen för smittskyddsläkare, smittspårare och andra inom verksamheten har varit hög under en lång period.

I uppdraget ska Socialstyrelsen särskilt se över smittskyddsensheternas och smittskyddsläkarnas personella kapacitet, organisation och struktur med syfte att möjliggöra en ökad effektivitet, samordning och likformighet i verksamheterna. Inom uppdraget ska de lärdomar som hittills kan dras från covid-19-pandemin och hur smittskyddet är organiserat i relevanta grannländer beaktas. Hänsyn bör tas till den, i vissa kommuner, stora andel privata utförare inom vård och omsorg. Det ingår även att belysa vårdhygienens och liknande funktioners roll och analysera deras betydelse för smittskyddet.

I uppdraget ingår att se över om nuvarande personella resurser och kapacitet av smittskyddsläkare kan bedömas vara tillräcklig, kartlägga om smittskyddsensheternas och smittskyddsläkarnas förutsättningar är likvärdiga över hela landet och utvärdera eller sammanställa eventuella tidigare bedömningar om en mer lokal placering av smittskyddsensheter skulle stärka smittskyddet på ett ändamålsenligt sätt. Myndigheten ska vidare identifiera utvecklingsområden för samordning och samarbete med kommunal vård och omsorg, samt på nationell nivå mellan de regionala smittskyddsensheterna, och vid behov lämna förslag på en utvecklad organisering och struktur.

Om förslagen påverkar det kommunala självstyret ska de konsekvenser och de särskilda avvägningar som föranlett förslagen särskilt redovisas (se 14 kap 3 § RF). Vidare ska förslagets ekonomiska konsekvenser redovisas.

Regeringen beräknas avsätta ytterligare medel för uppdraget 2022.

På regeringens vägnar

Ardalan Shekarabi

Anna Strömgren

Kopia till

Folkhälsomyndigheten

Kammarkollegiet

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB

Smittskyddsläkarföreningen

Sveriges Kommuner och Regioner, SKR